C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1525/25 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
/1-25025536-03-21rji-29122025/ Judecător Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În numele Legii

26 mai 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
Având în componența sa:
Președintele completului de judecată, judecător: Ion Talpa
Judecătorii: Ecaterina Arseni și Cristina Prisacari

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursurile directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 18 septembrie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Dinu Gaidaraga înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recursuri, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 26 februarie 2025 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni, a fost înregistrată plîngerea condamnatului Gaidaraga Dinu împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În plîngerea condamnatul Gaidaraga Dinu a indicat că s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 29.04.2024-04.06.2024, în condiții inumane și anume: supraaglomerare, nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m^2; celula

populată cu diferite insecte; apa potabilă de calitatea rea; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor. Ulterior, a fost deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții inumane, și anume: supraaglomerare, nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m^2; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; celula populată cu diferite insecte.

Condamnatul Gaidaraga Dinu solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, și anume în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 18 septembrie 2025 s-a admis plîngerea condamnatului Gaidaraga Dinu împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Gaidaraga Dinu a fost deţinut în perioada 29.04.2024-05.06.2024 în Penitenciarul nr. 11 Bălţi în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 37 (treizeci și șapte) zile, în calitate de condamnat.

În conformitate cu prevederile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Gaidaraga Dinu cu 03 (trei) zile, pentru perioada de 30 (treizeci) zile, în care condamnatul s-a aflat în detentie în Penitenciarul nr. 11 Bălti cu statut de condamnat, calculîndu-se 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 07 (șapte) zile, care nu poate fi redusă, de a o lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei, or, sfârșitul termenului este 28.10.2026.

S-a constatat faptul că, Gaidaraga Dinu a fost deţinut în perioada 05.06.2024-12.08.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 433 (patru sute treizeci și trei) zile, în calitate de condamnat.

În condiţiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Gaidaraga Dinu cu 44 (patruzeci și patru), pentru perioada de 433 (patru sute treizeci și trei) zile (433 + 7 rămasă pentru reducere din P-11) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 (una) zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Gaidaraga Dinu prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul central din 29.04.2024, sub formă de închisoare pe un termen de 02 (doi) ani 06 (șase) luni, urmează să fie redus cu 47 (patruzeci și șapte) zile.

S-a obligat administrațiile Penitenciarului nr. 11 Bălți și nr. 2 Lipcani să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudorîn termen a contestat cu recurs prealabil și ulterior, cu recurs suplimentar, încheierea sus-menționată și a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate și rejudecarea cauzei, cu respingerea plângerii pentru perioada de detenție la Penitenciarul nr. 11 Bălți ca tardivă, iar pentru perioada de detenție la Penitenciarul nr. 2 Lipcani ca neîntemeiată.

În recurs se susține că, instanța nu a apreciat individual și complet condițiile efective de detenție, deși probele prezentate, inclusiv fototabelele, confirmă asigurarea iluminării, ventilării, încălzirii, igienei, alimentației, asistenței medicale, apei potabile și plimbărilor zilnice.

Totodată, Penitenciarul invocă tardivitatea plângerii pentru perioada de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, întrucât condamnatul a fost transferat la Penitenciarul nr. 2 Lipcani la 05.06.2024, iar plângerea a fost depusă la 26.02.2025, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 473² CPP.

Se mai susține că, judecătorul de instrucție a examinat cauza formal și nu a efectuat o analiză completă a probelor și a condițiilor concrete de detenție, bazându-se în principal pe alegațiile condamnatului.

Potrivit prevederilor art. 447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursurilor şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursurilor, părțile nu au depus referințe.

Cercetând materialele cauzei deduse judecății, verificând încheierea contestată prin prisma motivelor de recurs invocate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondate recursurile declarate și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, *(1) Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, *Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.*

În argumentarea soluției adoptate, Colegiul reține următoarele circumstanțe de fapt, după cum urmează:

Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul central din 29.04.2024, în baza art. 287 alin.(2) lit.b) Cod Penal, în baza art. 85 alin. (1) Cod Penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 02 ani 06 luni, cu executarea

pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis. Sentința a devenit definitivă la data de 15.05.2024.

Începutul termenului: 29.04.2024 și sfîrșitul termenului: 28.10.2026.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Gaidaraga Dinu s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 29.04.2024-05.06.2024 și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 05.06.2024-12.08.2025.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 18 septembrie 2025, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Dinu Gaidaraga împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de judecată privind constatarea faptului că, Dinu Gaidaraga a fost deţinut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr.2 Lipcani, în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr.2 Lipcani în calitate de condamnat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art. 3 din Convenție.

Conform art.3 a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform art. 473[2] alin. (1) Cod Procedură Penală*, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.*

Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP*, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP, *În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art. 3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate, Dinu Gaidaraga s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

În acest sens, Colegiul penal menționează prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m², care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art. 3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spațiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituțiilor penitenciare, precum că Dinu Gaidaraga s-a aflat în instituțiile penitenciare în condiții de detenție acceptabile care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe atare probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului

European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Instanța a reținut vizavi de condițiile de detenție a condamnatului Dinu Gaidaraga că s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr.2 Lipcani în celule, unde nu a fost respectată norma spațiului locativ, fiind relativ extremă. Totodată, penitenciarul este de tip celulă, ce prevede deținerea permanentă în celulă închisă a deținuților. Faptul că, condamnatul s-a deținut în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ se confirmă și prin Raportului privind vizita preventivă efectuată la data de 31.10.2017 și prin Rapoartele anualele ale Avocatului Poporului pentru anii 2018 -2020, precum și prin raportul privind vizita de monitorizare în P -11 Bălți întru respectarea garanțiilor de bază a deținuților pe durata epidemiei COVID19 din 07 iulie 2020. Totodată, se reține că, potrivit raportului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2023, s-a invocat că se menține problema supraaglomerării, inclusiv și în P-11 Bălți.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Dinu Gaidaraga pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursurilor declarate de directorul Penitenciarului nr. 11 Bălți, ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată, fără a se indica încălcări la emiterea soluției, ceea ce nu poate servi temei pentru modificarea soluției just adoptate de judecătorul de instrucție.

Colegiul penal consideră că nu pot fi luate în consideraţie afirmaţiile invocate în recurs, cu referire la prevederile art. 473/2 al. (5) CPP RM, deoarece sunt declarative în circumstanțele stabilite pe caz, de fapt nefiind constatată încălcarea termenului de adresare pentru condamnat, fiind expuse afirmațiile în viziunea autorului recursului, temei de casare a încheierii din motivele invocate nefiind stabilit.

În împrejurările constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia că recursurile declarate la caz sunt nefondate, din care motiv urmează a fi respinse, cu menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursurile directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 18 septembrie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Dinu Gaidaraga înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se resping ca nefondate, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător Ion Talpa

Judecători: Ecaterina Arseni

Cristina Prisacari